

Novovešťan
zvíťazil v súťaži
Košický zlatý...

str. 5

Pozvánka na
kultúru:
Uzávierka roka...

str. 5

Svetový bronz
z Kanárskych
ostrovov...

str. 8

Spišský

PATRIOT

NOVINY PRE NOVOVEŠŤANOV TELOM AJ DUŠOU

I december 2017

*Všetkým našim čitateľom
prajeme príjemné,
pokojné a požehnané
vianočné sviatky.*

NOVOVEŠŤANIA, ĎAKUJEM

Karty sú rozdané. Rozdali ste ich vy, ktorí ste prišli 4. novembra voliť. Chcem sa čo najúprimnejšie poďakovať, že ste aj mne dali príležitosť, zastupovať vás a vaše (naše) záujmy v poslaneckej lavici Košického samosprávneho kraja. Rovnako úprimne chcem pogratulovať aj ďalším kolegom, ktorí dostali dôveru voličov a budú v našom kraji spolurozhodovať o financovaní aktivít v oblasti školstva, zdravotníctva, sociálnych vecí, dopravy, či cestovného ruchu. Všetkým, bez rozdielu stranického trička. To nás, dúfam, nebude rozdeľovať

pri hľadaní a schvaľovaní dobrých nápadov, ktoré pomôžu obyvateľom nášho mesta aj okresu.

Moje najväčšie poďakovanie patrí voličom zo Spišskej Novej Vsi. Nesmierne si vážim, že mi dali najviac hlasov zo všetkých kandidátov (viď tabuľka). Túto podporu cítim ako záväzok. Záväzok dokázať, že som jej bol hodný.

Je pred nami posledný mesiac roka 2017. Zároveň je ale prvým, v ktorom začne pracovať nové zastupiteľstvo Košického samosprávneho kraja i nový župan, Rasťo Trnka. Keďže sa dobre poznáme, nepochybujem, že sa

Rastislav Javorský	KDH, NOVA, OBYČAJNÍ ĽUDIA a nezávislé osobnosti (OĽANO), SaS	2 994
Ján Volný	SMER-SD	2 937
Pavol Bečarik	SNS	2 705
Adnan Akram	NEKA	2 407
Iveta Fulková	KDH, NOVA, OBYČAJNÍ ĽUDIA a nezávislé osobnosti (OĽANO), SaS	1 900
Jana Skokanová	KDH, NOVA, OBYČAJNÍ ĽUDIA a nezávislé osobnosti (OĽANO), SaS	1 894
Lea Grečková	SMER-SD	1 757
Michal Komara	SMER-SD	1 744
Janka Brziaková	SMER-SD	1 612
Alena Pekarčíková	KDH, NOVA, OBYČAJNÍ ĽUDIA a nezávislé osobnosti (OĽANO), SaS	1 612

tejto výzvy chopí ako správny chlap. Rovnako verím, že bude načúvať aj hlasom zo Spiša. Skončil sa čas oslavovania úspešných volieb a začína sa

obdobie práce. Všetci spoločne musíme ukázať obyvateľom nášho kraja, že nebudeme iba zohrievať posla-
pokračovanie na str. 2

editoriál

Prvý sneh sezóny aj župné voľby máme za sebou. Na rozdiel od snehu, ktorý sa takmer okamžite roztopil, dozvuky výsledkov si nielenže pamätáme, ale do reálneho života vstúpili v prvých dňoch posledného mesiaca roku 2017. Ukázali dva základné trendy. Rastie záujem ľudí o možnosť spolurozhodnúť o tom, kto ich bude zastupovať a stále viac žiadajú zmenu. Tá, konečne, aj prichádza aj v Košickom kraji. Z dvoch fešákov prekvapivo zvíťazil ten mladší a menej známi Rasťo Trnka. Richardovi Rašimu nepomohla ani masívna kampaň a presviedčanie, že aj na Spiši je jeho domov. Roky vládnutia Smeru v našom kraji, a špeciálne v našom meste, možno zúčtovať akokoľvek. Pravdou je, že sa zbavili zodpovednosti za zdravotníctvo tým, že dali nemocnicu do súkromných rúk. Našťastie. Kým ju riadila župa, nemocnica len vytvárala dlhy a chátrala. V sociálnej oblasti nechala Domov dôchodcov na zodpovednosť mesta. V stredných školách nasadila za riaditeľov v drvivej väčšine členov strany Smer a zrušila Banickú školu. Treba uznať, že sa snažila o podporu cestovného ruchu financovaním mnohých podujatí. Cesty, ktoré spravuje v Spišskej Novej Vsi maximálne zaplátať, ale pustila sa do prepotrebnej opravy cesty smerujúcej na Mlynky. Bolo by nespravodlivé hovoriť, že sa neurobilo nič, ale tvrdiť, že viac sa nedalo, nie je pravdou. Koalícia poslancov vládnucej strany s maďarskými kolegami smerovala oveľa viac financií nielen do krajského mesta, ale aj do okresov na juhu. Nepomáhalo ani to, že vedenie nášho mesta a vedenie župy nosilo rovnaké oranžové trička. Výzief pre nových poslancov košickej župy tak je viac než dosť.

Komunálne voľby na Slovensku priniesli ešte jednu zaujímavosť. Premiér Fico ukázal, že nevie prehrávať. V minulosti, keď voľby jeho strana vyhrávala, okamžite hlásal z televíznych obrazoviek o tom, že ľudia chápu Smer ako jedinú možnú alternatívu riadenia spoločnosti. Keď zistil, že to tak nie je, skryl sa. Tak ako v minulosti Vladimír Mečiar. Z prehry sa pozviechal a začal, aspoň dôchodcom, rozdávať svoje tradičné vianočné milodary, ale ja mám aj tak radšej Ježiška. -leeb-

TAKTO TO VIDÍM JA

Keď som sa ráno v nedeľu po voľbách zobudil, mal som zmiešané pocity. Tie neprijemné spôsobovala choroba, tie príjemné konečné výsledky volieb. Ani mi nevadilo, že od radosti mi možno teplota o pár desatiniek stupňa stúpila. Prijemná horúčka. Absolvoval som niekoľko telefonátov a konečne som si našiel chvíľu, aby som mohol tieto výsledky v duchu vyhodno-
pokračovanie na str. 2

KAŽDÁ TRETIA ŽENA OKÚSI NÁSILIE!

Podľa výskumu, každá tretia žena v našej spoločnosti má počas svojho života skúsenosť s nejakou formou násilím. Žiaľ, výnimkou nie sú ani ženy zo Spišskej Novej Vsi. Aj niektoré Novovešťanky zažívajú, alebo zažili násilie zo strany súčasného, alebo bývalého partnera. Z rôznych dôvodov svoj problém nikomu neohlásia. Milé Novovešťanky, pomocnú ruku vám podávajú ženy z OZ Hana. „V prípade ak zažívate násilie, alebo poznáte niekoho vo svojom okolí, o kom sa do-

mnievate, že zažíva násilie a chceli by ste sa dozvedieť viac o možnostiach pomoci – kontaktujte Poradenské centrum HANA v pracovných dňoch v čase od 9.00 do 17.00 na tel. číslo 0903 404 483 (pre ženy), alebo na tel. číslo 0903 404 471 (pre verejnosť), prípadne e-mailom na ozhana.snv@gmail.com.“ ozrejmila Danica Beňa Adamčíková z OZ Hana. Vďaka finančnej podpore ministerstva spravodlivosti organizujú pracovníčky OZ Hana workshopy a stretnutia.

„Workshopy a pracovné stretnutia sú určené zamestnankyniam a zamestnancom štátnych a verejných inštitúcií a vybraných organizácií, ktorí a ktoré prichádzajú do kontaktu so ženami zažívajúcimi násilie zo strany intimného partnera. Cieľom projektu je poskytnúť ženám zažívajúcim násilie kvalitnú špecifickú pomoc, podporu a ochranu a zároveň zabezpečiť bezplatnú právnu pomoc tým, ktoré ju potrebujú.“ uviedla Danica Beňa Adamčíková z OZ Hana. -sim-

Novovešťania, ďakujem

dokončenie zo str. 1

necké lavice a tváriť sa nesmierne dôležito. Je našou povinnosťou začať splácať dôveru voličov konkrétnymi činmi.

Robil som to v uplynulom funkčnom období a chcem to robiť aj naďalej - pravidelne vás v Patriote informovať o všetkom, čo budeme na rokovaníach samosprávneho kraja riešiť, schvaľovať, či neschvaľovať. A rovnako ako doteraz vás prosím o spoluprácu a spätnú väzbu. Len v pravidelnej komunikácii s ľuďmi, ich pozornom počúvaní a predkladaní ich konkrétnych požiadaviek na pôde zastupiteľstva vidím zmysel mojej práce. Pozorne budem počúvať aj kritické slová, pretože konštruktívna kritika najlepšie posúva veci dopredu.

Ale čakajú nás aj dni, počas ktorých na prácu (väčšina z nás) ani len nepomyslí. Áno, za dverami už sú najkrajšie sviatky - Vianoce. Poznáme tú atmosféru tak dobre, že ju nemá zmysel opisovať. Treba si ju vychutnať. A presne to chcem popísať všetkým čitateľom Spišského Patriota. A keby bola Perinbaba poslankyňou v Košickom samosprávnom kraji, rád by som vám prisľúbil, že bude počas Vianov aj dostatok snehu. Keďže nie je, tak si to spolu s vami aspoň v kútiku duše prajem.

Rastislav Javorský

BASKETBALISTI VEĽKÍ AJ SRDCOM

Bolo to veľmi milé stretnutie. Obrov s trpaslíkmi. Spišskonovoveskí basketbalisti si našli chvíľu čas a navštívili zdravotne postihnuté deti v Dome Charitas svätého Jozefa. O dojemné chvíľky nebola núdza. Najmä keď športovci chytili do svojich veľkých dlaní maličké rúčky detičiek s rozžiarenými očkami. Priniesli im darčeky, ale hlavne svojou prítomnosťou im orišli rozjasniť všedný deň, ktorý trávajú tieto deti v láskyplnej starostlivosti opatrovateľiek z Charity. Prezident Basketbalového klubu, Rastislav Javorský túto neobyčajnú aktivitu vysvetlil: „*Naši hráči chcú byť súčasťou komunity v tomto meste. Ukázať, že majú nielen veľké športové, ale aj ľudské srdce. Keď sa tento nápad zrodil, všetci ho podporili. Chcem tak pootvoriť dvere, za ktorými žijú deti, s ktorými sa osud vôbec nemaznal. Žijú tu s nami a my sme im mali nahrádzať, čo nedostali od svojich fyzických rodičov.*“

Lukáš Krajňák, rozohrávač sa pridáva: „*Prišli sme tieto deti podporiť. Dozvedeli sme sa od pani riaditeľky o ich osudoch a sme z toho všetci veľmi smutní. Najbližší zápas budeme hrať aj za nich. Budú sedieť v hľadisku ako naši špeciál-*

ni hostia.“ Čierna perla nášho basketbalového mančaftu „Ziggy“ bol prekvapený, že deti sa ho, ako černocho, nezľakli. Zaujímalo sa o podmienky v akých tieto deti vyrastajú. Povedal: „*Je strašné, čo museli tieto deti prežiť. Preto každá chvíľka, ktorú môžu tráviť tak ako ich zdraví vrstovníci, je pre nich nesmierne dôležitá. Obdivujem aj všetkých zamestnancov tohoto zariadenia,*

pretože musia pracovať v náročných podmienkach. Zaslúžia si obdiv celej komunity.“

Spolupráca športovcov s charitou sa rozbieha. Stretnutie v Dome Charitas sv. Jozefa a basketbalový zápas, ktorý navštívili aj deti z tohoto zariadenia určite nie sú poslednými aktivitami vo vzťahu, ktorý je dôkazom, že naši basketbalisti sú veľkí nielen postavami, ale aj srdcom. -leeb-

V SPIŠSKEJ MÁME NOVÚ KAVIAREŇ - VOLÁ SA MLYNČEK V MLYNČEKU CHCÚ NAUČIŤ ĽUDÍ PIŤ KÁVU VONKU

Na Zimnej ulici, v budove Matice slovenskej je nová kaviareň. Volá sa Mlynček. Majiteľa Mlynčeka oslovil útulný priestor s klenbami. Lukáša Rabatina inšpirovalo Portugalsko. „*Pochádza odtiaľ naša káva. V Portugalsku je úplne bežné, priam normálne, že ľudia pijú kávu len v lokálnych kaviarňach a doma im ani len nenapadne mať kávuvar. Chcem naučiť ľudí piť kávu vonku, cestou do práce, či na nákup. V našom Mlynčeku to ponúkame za rozumnú cenu, v príjemnom prostredí, s kvalitnou hudbou, obsluhou a pekným interiérom,*“ v superlatívoch hovoril o svojej prevádzke šéf kaviarne. Majiteľ Mlynčeka nám prezradil, že za otvorením

kaviarne je niekoľko rokov jeho štúdia v zahraničí, cestovanie, láska ku káve a k dobrým kaviarňam. „*Vytvoriť kaviareň s tou správnou atmosférou, dokonalou kávou, kvalitnými baristami v kombinácii s vhodným dizajnom interiéru považujem za veľkú alchýmiu. Ide o prácu, ktorú musíte robiť s obrovským nadšením, presvedčením a srdcom. Ak to tak nie je, je to na koncepte cítiť,*“ rozpráva.

V Mlynčeku si môžete vychutnať kvalitnú kávu, ale aj limonády, koláče, vínko, či alkohol. „*Potrpíme si na kvalitných ingredienciách všetkého, čo predávame. Starostlivo ich vyberáme. Sme veľkými fanúšikmi kvalitného jedla a dobrých potravín,*“ hovoril.

V Mlynčeku sa konkurencie v meste neobávajú. „*V Spišskej sme otvorili presne to, čo nám chýbalo. Posedenie pri káve je čas, ktorý si musíme užiť. Povýšiť ho na rituál. Či už sami so sebou, alebo s priateľmi. Pri dobrej hudbe, alebo kvalitnej tlači. Vizuálne krásno a prostredie v ktorom sa nachádzame nás ovplyvňuje natoľko, že sa do ňo chceme opakovane vrátiť. Naš ľudský vklad a srdce, ktoré spolu s tímom do konceptu vkladáme považujeme za našu najväčšiu konkurenčnú výhodu.*“

V kaviarni pracuje štvorica skúsených baristov. „*Sme radi, že sa ľuďom u nás páči. Je to hnací motor, ktorý nás posúva vpred,*“ ozrejmil majiteľ. Milí patrioti, ak si chcete vychutnať posedenie v Mlynčeku, veľmi radi vás tam privítajú cez pracovné dni od 7.00 do 20.00 a cez víkendy od 9.00 do 19.00 hod. -sim-

šuškanda

Vianočné koláče, aj sviatočná večera budú drahšie. Ale život na Slovensku je pre jeho obyvateľov stále lepší. Na prvý pohľad sa tieto dve vety vylučujú. V skutočnosti sa logicky dopĺňajú. Klesá počet nezamestnaných (najmä na západnom Slovensku), rastú mzdy (najmä na západnom Slovensku) a tak sa viac míňa na spotrebných tovaroch. A to je začiatok inflácie. Jej súčasťou je rast cien tovarov a ten rovnako postihuje všetky regióny Slovenska. Len ľudia na východe to pocítia viac než Slováci zo západu republiky. Nožnice ukazujúce rozdiely medzi jednotlivými krajinami sa otvoria ešte viac. Je nepochybne, že pán Kažimír „z Boží vôle minister“ prinesie na papieri nejaké pekné číselka, ktoré nám povedia, že v priemere si drahšie maslo, či vajíčka, môžeme kúpiť z vyšších platov všetci. Na schopnosť vnímať realitu som u týchto ľudí už dávno rezignoval. Tak rád by som ich videl aspoň na pol roka vymeniť si miesto s obvyčajným človekom z našich končín. Vyberať si potraviny za akciové ceny, oblečenie v sekáčoch apod. Našťastie existuje aj niečo, v čom sme si všetci naozaj rovní. Nezávisle na príjmoch a spoločenskom postavení. Je to možnosť užiť si vianočné sviatky. Dobré vieme, že ich podstata nespočíva v množstve darčiekov pod stromčekom, alebo jedla na stole, ale v našej schopnosti nechať sviatočné kúzlo pôsobiť v našich dušiach. Kto dokáže byť spokojný a šťastný aj s málom si ich užije. Kto nemá nikdy dosť, nebude spokojný ani pri Štedrovečernom stole. Mňa teší, že existuje aspoň takáto spravodlivosť. -leeb-

Takto to vidím ja

dokončenie zo str. 1

tiť. Je skvelé, že som sa tam dostal. Aj s Jankou Skokanovou. Čerešničkou je, že Rast'o Trnka sa stal županom. Voliči si vyžiadali zmenu. V rámci nej určite zvýši aj moja zodpovednosť. Už nie som opozičný poslanec, ktorý upozorňuje na rôzne veci, ale reálne ho k „vládnutiu“ nechcú pustiť. Zrazu som začal rozmýšľať ako viem pomôcť Rast'ovi Trnkovi naplniť svoje sľuby. Ako dosiahnuť aby som pomohol nášmu mestu a okresu.

V malej politike sa pohybujem už 15 rokov a tak

viem, že „prevzatie moci“ nie je vôbec jednoduché. Na mnohé veci máme iný pohľad ako naši predchodcovia. Tí viedli úrad samosprávneho kraja 12 rokov a jeho zamestnanci, pochopiteľne, nabehli na istú rutinu. Zabehnuté zvyky ale bude nutné v niektorých činnostiach zmeniť. A prekvapila ma ešte jedna vec. Reakcia niektorých ľudí, ktorí mi povedali, že po tomto výsledku sa prestali báť. Nevieť presne čoho sa báli do teraz, ale je super ak sú teraz slobodnejší.

Jednou z mojich priorit v práci poslanca musí byť tlak na to, aby sme dobehli v investíciách južné okresy nášho kraja. Teraz nás čakajú stretnutia,

vyjednávania. Nájsť aspoň 32 poslancov na podporu nového župana nebude jednoduché. Verím však, že 4.12. na prvom zasadnutí zastupiteľstva KSK to už bude všetko jasné. Zvolení poslanci, ktorí kandidovali spolu so mnou za koalíciu OLANO - SAS - KDH - NOVA založili spoločný klub. Na prvom, ustanovujúcom, zasadnutí si ma zvolili za predsedu klubu. Je to pre mňa česť. Hneď po voľbách sa mi začali ozývať ľudia, ktorých som už roky nevidel, ani nepočul. Boli pri moci a nepotrebovali ma. Je to úsmevné, ale nie prekvapivé. Ja nie som zástancom tvrdenia, že „víťaz berie všetko“, hoci presne túto vetu v po-

sledných rokoch počúvame od vládnucich politikov dookola. Ja som pripravený spolupracovať s každým, kto bude úprimne a hlavne nezištne urobiť niečo pozitívne pre ľudí na Spiši, špeciálne v Spišskej Novej Vsi.

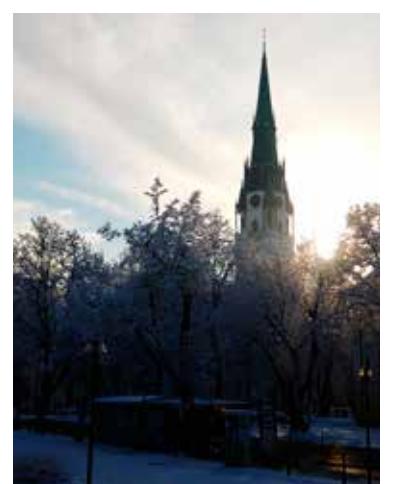
To čo ma príjemne prekvapilo bolo to, že som v meste Spišská Nová Ves vyhral. Je to záväzok navyše, ale aj motor, ktorý ma bude v práci poháňať. Aby som dôveru ľudí nesplatil iba slovným poďakovaním, ale aj konkrétnymi činmi. Ale túto svoju misiu chcem začať ešte raz veľkým ĎAKUJEM. Veľmi si to vážim.

Rastislav Javorský

netradičné turistiky so súťažou: Z ŽEHRY DO BIJACOVIEC

fotoreportáž:

November je turisticky najmenej atraktívny mesiac v roku. Jarné rozkvitnuté lúky sú už len hlboko uložené v spomienkach, teplé letné dni zohrievajú obrázky v albume, preslnená jeseň už tiež odišla do obrátených stránok kalendáru, no a zima ešte len nespelo podupáva za dverami. (Hoc musím priznať, že som pred piatimi rokmi stál 30. novembra na dvojtisícovke v tričku s krátkymi rukávami a bolo vidno kilometre ďaleko). A tak som premýšľal, kam povedie naša novembrová netradičná turistika, aby bola tiež zaujímavá a aj nie dlhá. Lebo doobeda pokrýva spišskú novembrovú krajinu hmla a poobede sa zmráka rýchlo, lebo aj príroda si chce aspoň pár mesiacov do roka oddýchnuť. Skúsím teda predstaviť výsledok mojej voľby, ktorý ma zaviedol do okolia Spišského hradu, aby sa bolo na čo pozerat' nielen krajinársky, ale aj architektonicky.

Začínam v malej dedinke ŽEHRA, ktorá by možno upadla do zabudnutia, ako jedna z viacerých, odkiaľ je vidno Spišský hrad, keby tu nebola unikátna a vzácna kultúrna pamiatka, ranogotický kostolík Svätého ducha, ktorý je významný svojimi nástennými maľbami, ale aj keď sa nedostanete dnu, je to obdivuhodná stavba, na ktorej najviac zaujme typická cibulovitá vežička, charakteristická pre kostolíky tejto doby. Z námestia v Žehre pokračujem žltou turistickou značkou, najprv chvíľu po asfaltke, za mostíkom cez potok hore doľava, spočiatku medzi domami, až vyjdeme do poľa. Ďalej južným smerom mi spoločnosť robia omrznuté stromy a kry a tiež mliečňa krajina okolo. Po štvrt' hodine vchádzam do borovicového lesa, chodníkom sa v prudšom stúpaní predieram medzi borovicami, čo je neklamný znak, že som už kdesi v kopci s typickým travertínovým podkladom.

A naozaj. Zrazu sa predo mnou z hmly, ako duch, vynorí prvá typická skala DREVENÍKA, hneď za ňou vychádzam na planinu a pokračujem chodníkom v zasienenej trávě smerom doprava na severozápad. Výhľad dookola je ešte vždy nulový, ale na nebi už vidno viac svetla, sem, tam aj modro a biely kotúč slnka sa zúfalo snaží predať hmlou, aby mi zahrial svaly a nebud' me egoisti, priatelia, aj celú krajinu Spiša. Po desiatich minútach prichádzam k typickým skalným útvarom Dreveníka, ktoré tunajší nadšenci pomenovali Skalný raj a Skalné peklo. Obvykle sú odiaľ výhľady na celú krajinu dookola, dnes ale vidím naozaj len na niekoľko desiatok metrov, ale tie pohľady tiež stoja za to, lebo skaly, ktoré sa na pár sekúnd objavujú a zas strácajú, pôsobia ako prizraky z Hitchcockových filmov. Pomotám sa po tra-

Kostolík v Žehre.

vertínových blokoch i v údolí tohto skalného labyrintu a za pol hodiny vychádzam opäť na lúku, pravda už nižšie v teréne a smerujem ďalej, vždy po žltej značke k Spišskému hradu.

Len chcem upozorniť, že niekde v strede lúky je potrebné značku opustiť a vydať sa vľavo, hore do kopca. Prečo? Lebo práve tam, na vrchole sa nachádza najkrajšie výhľadové miesto nie len na hrad, ale aj na okolitú krajinu. Hmla sa začína roztrhávať, unavená klesať bližšie k zemi a tak sa už teším na ten okamžik, kedy sa z mliečnobielej farby vynorí silueta SPIŠSKÉHO HRADU.

Zázrak sa na chvíľu objaví, ako keď kúzelník vytiahne z rukáva kráľika, ale kým ja stihnem vybrať z rucksaku fotoaparát, je všetko opäť biele. Vypnem zvuk (aby ste nepočuli, ako si v duchu nadávam) a asi štvrt' hodiny sa prechádzam do kruhu, vyhliadam hore, či sa modrá obloha nevráti, ale prichádza len ďalší chlapík so statívom a fotoaparátom a tak čakáme spolu. O tom, že aj polhodinový život v čakárni nemusí byť zbytočný, vás iste presvedčí fotografia Spišského hradu, ktorý sa znova, na tri minúty vynoril z hmly a potom sa krajina okolo opäť zavrela, akoby tu žiadny hrad nebol.

Rotunda Bijacovce.

Vraciam sa dole na chodník, po piatich minútach stojím pri orientačnom stĺpe na parkovisku pod hradom a pokračujem, teraz už po zelenej značke asfaltkou dolu, neskôr vľavo do Bijacoviec. Táto časť trasy je zaujímavá v peknom počasí, lebo aj pohľady zdola na hrad stoja za to. Ja ale vidím akurát tak ...figu borovú a stromy popri ceste obalené bielou inovat'ou. Zrýchlim tempo a po chvíli potom prejdem cez hlavnú cestu, popod diaľnicu a ďalej rovno, vlastne údolím, smerom k Levočským vrchom až do obce BIJACOVCE. No a na jej úplnom konci, hore pod úpäťm lesa je aj cieľ našej cesty, ďalší z typických spišských gotických kostolíkov, ale predovšetkým pozoruhodná románska rotunda, jedna z najstarších sakrálnych pamiatok Spiša. Ak vystihnete lepšie počasie, ako ja, bude pre vás táto príjemná prechádzka nenáročným terénom nielen dobrým turistickým zážitkom, ale aj pozoruhodnou cestou do stredoveku Spiša.

Veľa šťastia na turistických chodníkoch v novom roku 2018 vám praje
Michal Buza st.

SÚŤAŽNÁ OTÁZKA:

**Posledná súťažná otázka bude tento krát trochu ťažšia:
Najprv odpovedzte na otázku:**

**Ktorý rod bol posledným vlastníkom Spišského hradu?
Potom odpovedzte na otázku: Ako sa nazýva kameň,
ktorý sa ťažil na Dreveníku?**

Napište si odpovede k sebe. Z prvej odpovede vyberte tretie písmenko, z druhej odpovede druhé, tretie, štvrté, ôsme a deviate písmenko, spojte do jedného slova. A to slovo nám napíšte, ako odpoveď.

Odpovede posielajte na náš redakčný e-mail:
spisskypatriot@gmail.com, alebo na facebook Spišský Patriot.

S HUSĽAMI PO SVETE - ŠPANIELSKO II.

Počas cestovania Španielskom sme prebrázdili skutočne celú krajinu. Nemôžem predstaviť všetky mestá, ale spomeniem tie, na ktoré sa mi viažu príjemné spomienky a to očarujúca Barcelona, hrdý Madrid, starodávna Salamanca, prímorské Alicante, Tarragona a Malaga, v ktorej žije niekoľko Slovákov z našej brandže, historické Pontevedra a neďaleké Vigo, Burgos a jeho obrovská katedrála, baskický San Sebastian, Benidorm známy svojimi plážami, hotelmi a mrakodrapmi, kúzelná Sevilla, Granada a jej štvrť Alhambra, Leon v španielčine lev, Lleida, Valencia, vnútrozemské Toledo, Zaragoza, Murcia.

Barcelona

V Barcelone je veľké množstvo nádhornej architektúry, múzeí, galérií, slávnych stavieb, známych parkov, ale predsa len na prvom mieste chcem vyzdvihnúť ulicu ulic Španielska – La Ramblu. Táto malebná ulica vedie z Plaza de Catalunya až k moru. La Rambla proste patrí na zoznam „musíš vidieť“. Na tejto ulici nájdete plno reštaurácií a kaviarní (samozrejme, patrične predražených), stánky s výtvormi pouličných umelcov a predovšetkým rôzneho street-artu, ktorý robí La Ramblu takou výnimočnou. Každý deň tu až do neskorých nočných hodín nájdete rozmanité postavičky živých sôch, snažiace sa vás svojou originalitou presvedčiť, že práve im máte hodiť nejaké to euro do kasičky. Musím uznať, že na niektorých z nich sme si vedeli oči vyočiť.

La Rambla - Barcelona

Camp Nou

Mango, Zara, La Rambla, Sagrada Familia, to zrejme ako prvé napadne ženám, ak sa ich spýtate na Barcelonu. Väčšina mužov začne jednoznačne Nou Campom. Camp Nou (katalánsky: „nový štadión“) som po potulkách Barcelonou nemohol nenavštíviť. Jeho kapacita je okolo cca 100 000 divákov. Na štadióne FC Barcelona sme duchom niekoľkokrát do roka. Pred obrazovkami sledujeme Ligu majstrov a jedno z najlepších mužstiev na svete. Komentátori televízií na celom svete hovoria o štadióne – Nou Campe ako o chráme. Nie je to síce Gaudiho preslávená Sagrada Familia (chrám Svätej rodiny), zvonka ani nevyzerá príliš lákavo, ale ten kotol vo vnútri bás očarí. Štadión zarába, aj keď na ihrisku nebehá Lionel Messi, Luis Suárez či miláčik domáceho publika, odchovanec, kapitán André Iniesta. Útroby Nou Campu totiž ukrývajú aj múzeum. Denne ho navštívi niekoľko tisíc ľudí. Lístok stojí

17 eur a v cene je aj prehliadka štadióna. Neváhali sme ani chvíľku a vydali sa na prehliadku štadióna. Vstupuje sa doň rafinovane - cez klubový obchod, kde neveriacky krútite hlavou, na čo všetko sa dá umiestniť logo klubu. Zo štadióna nevyjdete inak, ako opäť cez klubový obchod. Po zážitku z hľadiska máte pocit, že okrem fotografií musíte mať aj niečo hmotné, čo vám túto návštevu bude navždy pripomínať. Prehliadka Nou Campu sa začína v provízornej kinosále, kde dostanete okuliare na sledovanie trojdimenzionálneho dokonalého umenia hráčov FC Barcelona. Potom vás už čaká šatňa hráčov. Po ceste zo šatne na hraciu plochu narazíte aj na kaplnku. Na iných futbalových štadiónoch ju zvyčajne nenájdete. Hráči v modro-červenom drese tu pred zápasom môžu prosieť Boha, aby im pomohol vyhrať.

mesto a jeho obdivuhodné historické centrum.

Pri potulkách mestom som spozoroval čulý ruch a množstvo ľudí lietajúcich sem i tam. Všetci skôr či neskôr zmizli za dverami obrovskej budovy. Tak som ich nasledoval. Miesto, kde som sa dostal, bol známy trh Mercado de San Miguel. Desiatky malých stánkov ponúkajú jedlo od nevábne vyzeraúcich morských prišer, cez obrovské, voňavé šunky uviazané na špagátoch až po hrubé, krvavé steaky s chuťou Argentíny. V pohároch sa premiešava červené víno Rioja, niekde nechýba ani Sangria a zo všetkých ľudí naokolo vyžarovala príjemná nálada. Centrum mesta Plaza Mayor neujde žiadnemu návštevníkovi. Zbiehajú sa k nemu všetky hlavné ulice, všetky tepny prinášajúce život do srdca Madridu. Farebné budovy sa pospájali do jednej a svojimi ramenami vzali námestie pod svoje krídla. Dominuje mu Casa de la Panderia, kráľovská pekáreň. Pod ňou vyložili podniky na dlaždice svoje stoly a stoličky a tie sa k večeru zvyknú zaplniť do posledného miesta. Za kolonádou sú obchodíky, kaviarne a reštaurácie a vôňa z nich nebezpečne dolieha k hladným turistom. Odolať je priam nadľudský výkon. Policajti hliadkujú na koňoch, ale väčšinu času pózuju turistom. V madridských uliciach je cítiť niečo, čo som v Barcelone máme hľadať. Nedá sa to popísať, ale vyvoláva to úsmev na tvári len z pocitu, že sa tu môže človek prechádzať. Staré domy, kovové balkóny vytŕčajúce do ulice, dedkovia hrajúci v tieni uličky karty, potulní predavači, sochy, nablýskané výklady. Tak toto je Madrid, krásne hlavné mesto Španielska.

Mentalita

Na Španieloch sa mi najviac páči ich srdečnosť a bezprostrednosť. Obyvatelia pyrenejského polostrova sú veľmi priateľskí a neformálni. Namiesto podania rúk sa zdravia dvoma bozkami na líce. Vykanie sa používa len v oficiálnom styku, napríklad na úradoch, súdoch a podobne. Ku svojim problémom sa stavajú skôr s optimizmom než pesimizmom. Sú oproti nám Slovákom, podľa mojej skúsenosti, viac tolerantnejší a určite menej nervózni. Najviac mi ale imponuje v ich mentalite schopnosť nestresovať sa, vedieť sa uvoľniť, čo sa následne prejavuje v ich komunikatívniosti a bezprostrednosti. Zaujímavým javom je tu sociálna a rodinná politika. Domáci nám prezradili, že materská dovolenka je tu iba 16 týždňov a potom sa žena buď vráti do práce, alebo si musí vziať neplatené voľno. Deti sa ale môžu tešiť na dlhé predĺžené prázdniny, ktoré majú takmer tri mesiace. Takže ak rodičom nepomôžu starí rodičia, alebo niekto iný z

Camp Nou Barcelona

rodiny, musia platiť tábory, alebo opatrovateľky. Interessantné je ich vnímanie času. Päť minút tu trvá omnoho dlhšie než päť minút na Slovensku. Asi majú inú mierku času, kde minúta trvá 180 sekúnd. Na španielskych námestiach znie poväčšine nádherný zvuk španielskej gitary. Dav ľudí sedí na fontáne a v rytme si podupáva nohou alebo tieska rukami. S večerom mestá ožívajú, opadne z nich horúčava, rozsvietenia sa svetlá a bary sa začnú zaplňovať. Vonku pred nimi sa zhovárajú hlúčky ľudí a vo vnútri je väčší ruch ako na tržnici. Turisti a miestni splynú s tmou do jedného národa a spoločne sa bavia až do rána. Španieli a ich mestá akoby už dopredu vedeli, kto čo hľadá a nejakým záhadným spôsobom to ich návštevníkovi naservirujú. V španielskych mestách som mal pocit, že sa tam neustále niečo deje, môže sa vám zdať, že obyvatelia azda ani nikdy nespia.

Cesta domov

Nikdy nezabudnem na návrat domov zo španielskej Galície a to konkrétne z mesta Vigo. Pôvodne mal ísť celý orchester letecky, ale nastal menší problém a na všetkých nevyšli letenky. Samozrejme, voľba, kto pôjde domov

autobusom, bola hneď jasná, keďže sme boli najmladší členovia orchestra. Pre nás bažantov bol k dispozícii celý autobus, a cca 3000 km domov. Ak k tomu sme pripočítali ďalších 6000 km po celom Španielsku v rámci turné, bola to slušná porcia. Dva a pol dňa aj s povinnou niekoľkohodinovou pauzou pre autobus bol dostatočným časom na zamýšľanie sa nad sebou a životom. Domov som prišiel zelený a bez zvuku motora som nevedel zaspať ešte ďalší týždeň.

Záver

Ak by som mal v skratke zhrnúť všetky pocity, dojmy, spomienky na Španielsko, tak jednoznačne sa mi vždy vybaví všadeprítomná pohoda a úsmev ľudí, teplo, pomaranče ktoré si odtrhnete zo stromu priamo na chodníku, famózna gastronómia, nádherné pláže, zvuk neutíchajúcej gitary až do skorých ranných hodín, divoké býčie zápasy, temperamentné flamenco a krásne prírodné scenérie tejto nádhornej prírody. Tak toto je moje Španielsko, do ktorého sa vždy rád vraciam a už teraz viem, že o niekoľko mesiacov ho navštívim opäť. „Viva España!“

Peter Šterbák

Mercado De San Miguel

NOVOVEŠŤAN ZVÍŤAZIL V SÚŤAŽI KOŠICKÝ ZLATÝ POKLAD

ADRIÁN ONDOV SA NA SÚŤAŽ PRIPRAVOVAL KRATUČKO

Pre Novovešťana Adriána Ondova je prvá priečka v súťaži Košický zlatý poklad veľkým úspechom a veľký krok vpred v jeho muzikantskej kariére. Šikovný nádejný umelec to považuje za štart na vyššom stupni a chce naplno makat' s kapelou a tvoriť hudbu. „Je to také „nakopnutie“, aby som konečne začal svoju hudbu presadzovať viac medzi ľudí. Tento veľký úspech hodlám využiť vo svojom prospechu, aby som mohol pokračovať v hudobnej kariére, čo najďalej. Posun musí urobiť každý sám. Musím sa chytiť šance a využiť ju. V tomto odvetví je každý sám na vlastnú päsť. Záleží iba na samotnom hudobníkovi, ako so šancou naloží,“ vyznal sa gymnazista. Adrián sa tiež priznal, že na súťaž Košický zlatý poklad sa s kapelou pripravoval minimálne. „Skladba je veľmi jednoduchá. S kapelou sme ju mali nacvičenú rýchlo. Za krátky čas sme cítili, že sme pripravení vystúpiť pred ľuďmi. Niekedy prípravy stačí menej, aby to človek neprekombinoval,“ opísal predsúťažné prípravy. Adrián je multi talentovaný umelec. Je mu blízka nielen hra na gitare a spev. „V rámci ZUŠky som chodil na herecko, umelecký prednes, na husle a tanec. Aktívne sa venujem aj hre na bicie, basgitaru, klavír, ukulele a cajon. Mojim snom je byť multiinstrumentalistom a samozrejme známym kvalitným skladateľom a hudobníkom.“ Víťaz košického zlatého pokladu má viacero hudobných vzorov hlavne v americkej tvorbe. „Kapely ako Panic At The Disco, Coldplay, Sleeping At Last. Práve u nich nachádzam inšpiráciu a motiváciu skladat' piesne,“ povedal. Mladý muzikant túži vyjsť na javisko s pocitom, aby si koncert užil nielen on, ale najmä publi-

kum „Chcem, aby si ľudia moju hudbu užívali.“ Keďže je pre Adriána muzika vysnívanou „prácou“, v budúcnosti sa ňou plánuje aj živiť. „Nezáleží na tom kde. Pre mňa sú postačujúce aj malé podniky, reštaurácie, alebo kaviarne. Teší ma pozitívna odozva na moju hudbu, či už hrám na terase reštaurácie, alebo hrám v čajovni, alebo na nejakej špeciálnej akcii,“ uviedol víťaz súťaže. Adrián miluje na hude najviac jej rozmanitosť. „Všetky hudobné melódie, usporiadania akordov a veci okolo toho už boli objavené. Aj napriek tomu sa ale vždy dá v hudbe vytvoriť niečo nové. Ak by ste dali štyrom rôznym kapelám štyri rovnaké akordy, každá kapela vytvorí niečo unikátne, a presne to je na hudbe skvelé - rôznorodosť a možnosť tvarovať hudbu podľa svojho vkusu,“ uzavrel náš rozhovor sympatický Adrián Ondov.

-sim-

Z MAKARSKEJ RIVIÉRY PRIŠIEL DO SPIŠSKEJ PREDÁVAŤ ZMRZLINU A PIECŤ PIZZU

Výborná zmrzlina, pizza, hamburger, hranolky, šišky, či bagety. Tradičný pouličný sortiment (najmä pre mladých), ktorý ponúka Chorvát- Džabin Alijevič. Reč je o Albánskom bistre na Letnej ulici, blízko veľkej križovatky.

Zbistra počuť typické chorvátske hity. Džabin žije so svojou manželkou a podniká takmer rok v Spišskej. Aj keď má veľkú konkurenciu, Novovešťania i mesto sa mu poďakujú. Dôvod, prečo zavítal pracovať do Spišskej je prostý. „Dohadlo ma tu živobytie. Na Makarskej som pracoval iba tri mesiace, počas letnej sezóny. V Spišskej Novej Vsi sa dá robiť celý rok,“ prezradil. Jeho výrobky môžete prísť ochutnať každý deň okrem nedele od deviatej rána do ôsmej večer. Džabin vyrába a predáva zmrzlinu a pizzu celý svoj život. Sympatický, úslušný Chorvát stavia svoje know how na kvalitnej zmrzline a ako sám hovorí, na fajnjej pizze. „Robím prírodnú zmrzlinu, nepoživám žiadne prášky a robím fajnú pizzu. Recept je tajný.“ Špeciálne ingrediencie, z ktorých vyrába zmrzlinu, či cesto na pizzu, prezradiť nechcel. „Potom by robil každý takú,“ rozpráva s úsmevom. Chorvát plánuje rozšíriť sortiment ponúkaných jedál a čoskoro vyrábať aj domáce langoše. Sníva, že čo chvíľu otvorí rovnakú prevádzku aj v okolí Spišskej Novej Vsi. „Pozerám mestá a dediny, kde by som mohol otvoriť svoj ďalší podnik,“ povedal. Zaujímalo nás, ako si cudzinci dokážu kvôli jazykovej bariére vybaviť všetky doklady a povolenia na fungovanie takéhoto biznisu. „Čo vám poviem, je to ťažké, no vybavil som si všetko sám. Slovenčina sa mi páči,“ reagoval. Džabin je kavičkář. Vypije aj štyri šálky denne. Občas siahne aj po energetickom drinku. Najrad-

šej má mäso so zeleninou a ak má chvíľku času, rád si zašportuje. Ak je pekné počasie, často ho stretnete na bicykli. Ak mu to čas dovoľí, chystá sa na túru do Slovenského raja. Chce si pozrieť náš farský kostol, či vyjsť na našu pýchu- na najvyššiu kostolnú vežu a pokochať sa výhľadom na Spišskú Novú Ves a jej okolie z vtáčej perspektívy. Chorváti sú typickí milovníci ženskej krásy. Zaujímalo nás, či sa Džabinovi páčia naše krásne slovenské ženy. „Samozrejme, slovenské ženy sú nádherné. Máte pravdu, radi vás obdivujeme,“ pritakáva s úsmevom. Rodina i Jadran mu, pochopiteľne chýbajú. Domov chce, preto ísť v januári, mimo sezóny.

-sim-

pozvánka na kultúru: BOL SOM PRI TOM

DOM KULTÚRY MIER

O výstave fotografií s názvom Mišo Buza UZÁVIERKA ROKA môžem bez rozpakov napísať, že som bol pri tom, lebo tie zábery sú výsledkom viacročných potuliek Spišom, že som pri tom, lebo akurát ich dávam do obrazovej podoby a že budem pri tom, lebo 29. decembra o 16,00 hod. by som ako autor pri vernisáži vo vestibule kina Mier nemal chýbať. Keď sme spolu s mojím synom Michalom mladším zhruba pred dvoma rokmi pripravili a spolu s Danou Rosovou v STM, Baníckom múzeu zrealizovali výstavu BUZOFCI NA HORÁCH, priznám sa, že som čakal väčšiu odozvu medzi jej návštevníkmi. Lebo boli

za tým kilometre, nachodené v horách, hodiny, strávené pri notebooku i vyrabovaná peňaženka a to všetko, aby obrazy vyzerali dobre. Potom som si ale uvedomil, že si fotografie Álp (a môžu byť seba krajšie) tu na Slovensku, v malom mestečku Spišská Nová Ves, veľa priaznivcov nezískajú. A tak som sa rozhodol, že tentokrát ponúknem Novovešťanom fotografie, ktoré som zaznamenal na „celuloidový pás“ počas môjho viacročného turistického putovania spišskou krajinou. Predpokladám, že im táto časť Slovenska bude oku, srdcu i duši bližšia a navyše bude vystavená v priestoroch, kde si ju budú môcť prezrieť aj vtedy, keď sem prišli za iným účelom (napríklad pri čakaní na partnerku do kina, na farára pred nedeľnou omšou, alebo kým sa otvoria dvere do knižnice). Vystavené fotografie ukazujú okamihy od januára až do decembra a kopírujú tak premeny ročných období v mesiacoch a preto je fotografií toľko, ako v rozprávke o dvanástich mesiacíkoch. Už sa žiadalo napi-

sať dvanásť, ale na navodenie atmosféry je navyše prídavok ďalších štyroch, aby sa v kalendári vystriedali jar, leto, jeseň a zima. Zámerne som zmiešal zábery na miesta, ktoré sú notoricky známe a pozná ich hádam každý, čo nesedí doma za spustenými žalúziami svojich okien, so zábermi na krajinu, kde sa sviatočný turista dostane len málokedy, hoc je rovnako krásna, príťažlivá a nezabudnuteľná. Veď stačí len porovnať ten stokrát opakovaný záber Tomašovského výhľadu so zasneženými vrcholkami Vysokých Tatier a dajme tomu pohľad na neuveriteľne sa meniacu krajinu pod rozložitým Muráňom nad Hutou a je vám hneď jasné, že táto výstava fotografií bude tematicky netradičným gulášom. A nie len fotografiami. Za zmienku stoja i popisky pod nimi, lebo som sa snažil práve cez nich vystihnúť to, čo človek, stojaci v určitom okamžiku, na určitom mieste a v určitom počasí, z druhej strany objektívu cíti. Už len z toho dôvodu, aby si bežný návštevník uvedomil, že za vy-

stavenou fotografiou sa skrýva čosi viac, ako jednoduché stisnutie a cvaknutie spúšte. Ale tiež preto, lebo to čítanie vás možno zdrží pri obrázku dlhšie, ako by ste pôvodne plánovali. To, že je vystavených fotografií dvanásť tiež predznačuje, že som v druhom pláne pre vás pripravil súbežne s výstavou aj kalendár na budúci rok, ktorý si budete môcť za naozaj „výrobnú cenu“ zakúpiť v pokladni kina, aby ste si mali čo zavesiť od januára kdesi v obývačke, alebo kancelárii, alebo ho venovať niekomu, kto ešte na Spiši nebol, ale už dávno mal byť. Tak ako ja, čo sa celý rok túlam touto neopakovateľne malebnou krajinou s tirolským klobúkom na hlave a elektronikou zrkadlovkou Olympus pen life E PL 7 v rucksaku.

KAVIAREŇ ELARA

Toto útulné miesto stretávania sa intelektuálneho umeleckého undergroundu Spišskej Novej Vsi si svoju nezameniteľnú povest' získalo okrem kvalitnej obsluhy i tým, že fakticky permanentne poskytuje pľac pre

výtvarníkov, fotografov, hudobníkov i spisovateľov nášho mesta a okolia. Aby tu mohli prezentovať svoj umelecký kumšt. A to iste ocenia aj návštevníci, ktorí tuajú na kávu, pohár vína, či krígel orosenej plzenskej dvanástky i v týchto

zimných dňoch. Zatiaľ, čo na terase už podupkávajú len vyznávači cigarety na dva ťahy, možno vo vnútorných priestoroch na stenách kaviarne Elara obdivovať výtvarné diela, MAĽBU A GRAFIKU EMILA LABAJA. Tento všestranný umelec (veď je aj hudobník) tu prezentuje svoj nenapodobiteľný farebný pohľad na svet i jemnú pipľavú grafiku, ktorá v sebe nezaprie svojim

obsahom Novovešťana. Ktorý navyše šéfuje Mestskému kultúrnemu centru. Vážení. Ak budete sedieť pri stole, otočte hlavy od kavičiek, vínečka, či svojho spoločníka (spoločnice) trochu vyššie k stenám. Ten pohľad určite stojí za to.

KNIHA JARKA

Aj keď sú tradičné Vianočné trhy v našom meste už v dňoch 8.- 10. decembra, nákupná horúčka a zhon po darčekom určite neutíchnu až do posledných predvianočných dní. Kniha patrí neodmysliteľne k najlepším a najväčším prekvapením pod stromček. Šanca, pristaviť sa pri knižkupectve Jarka na Zimnej ulici 48, ktorá bude v dňoch 15. a 16. decembra pre všetkých okoloideúcich, veď sa tu pripravuje vianočný stromček a na ňom STO ZLATÝCH RYBIEK. A každá z nich bude v sebe ukrývať neuveriteľné zľavy na knihy. Mikuláš, čert a jedinečná možnosť kúpiť pre svojich najdrahších peknú a lacnú knihu. A v kostýme čerta budem pri tom.

Michal Buza st.

VARIME PODĽA ABECEDI: GITKINA GENIJALNA GORBUŠA

Mne še na gorbuši najvecej pači, že: a/ je to losos (bo jak ho lapi dzeka še vicirac, ta še nežastavi pred ničim), b/ že je internacionalni (bo može bic z potoka Sakramento v Kaliforniji, abo z potoka Lena na Sibiru) a c/ že ma červene mesko bez kosoch (a tak še pri obedze nežaduši).

Mne še na Gitke najvecej pači, že: a/ je to žena (bo jak ju lapi dzeka, še obcirac, ta še nežastavi pred ničim), b/ že je vihodňarka (bo može bic Špišačka, abo Šarišanka, šak biva v Slafkove, ľem nehvarela či Višnim, abo Nižnim, bo Višni je ešči v okreše Ľevoča, aľe Nižni už v okreše Sabinof) a c/ o Gitkinim červenim mesku radši ěpišem (bo bi me zadušila).

No a genijalne na totim pribehu je, že gorbuša še zrobi za paru minuti, Gitka tak isto.

Co na gorbušu treba?

mraženého lososa, mraženú želeňinu (fyzolka, karfiol, murna), maslo, mľeko, grule, soľ, kmin, koreňje na ribi v oľeju a citronovu ščavičku

Jak gorbušu zrobiš?

„Nezapomni dzeň pred jedzením vibrac ribku z ľadňički a hñed rano, jak stañeš, ta falatki gorbuše poprašic zos soľu a koreňim a vivaľac v oľejiku s citronovu ščavičku“. Bo presñe tak mi to nakazala Gitka do telefónu a už som znal, že jutre dakedi kolo obeda prifrdzi na naščevu. Zakľa še historka vivija pozitivñe, aľe jak vejšla do bitu a na lancušku mala aj svojeho obľubeneho, das dvojkiloveho ratľika Golema (co vižira jak mačka, prezlečena za psa), ta bulo jasno, že pribeh ěmuši skončic, jak americke filmi. Pre istotu som hñed vejšol do kuhni a začal ku gorbuši richtovac pučene grule, co še honosñe volaju „zemiakové pyré“. Gruľe som ošupal, narezal na koečkiri a dal varic do vodi. Poodškiril som dzvereč-

ka do hiži, že kukñem na majiteľku najdlhších nohoch na švece, aľe Golem bul rihľejši, šturil svoju malú hlavu do škari medzi dzvere a tíštok a brehal, jak bi som mu scel ukradnuc kosc (šak ěbul ďaleko od pravdi). Das za fertaľ hodzini še grulki uvarili a jak Golem začal brehac o stupňicu višši, ta som ich preplahnul cez šitko vo vlažnej vodze a zakril s deklom, žebi zostali ceple. Na panvicu som naľal ľem kuščik oľeja a už predom naoľejovanu, okoreñenu a nacidronovanu ribku som začal pomaľučki opekac.

V bice še zrobilo dajak podozrivo ciho, ta mi ědalo a cez kľučovu džurku som druhi krat kuknul do hiži. Pohľad na Gitku me zaš ěnesklamal, bo nohi, vikvačene jedna cez druhu buli silñejším kategorickým imperatívom, jak Golem, co kolo ěnich skakal po divaňu, jak kebi mal na herbeciku uvadzene enerdzajer baterki. Začalo pahñuc pripaľene mesko, oko som urval od kľučovej džurki aj s mihalňicami, obracil ribku na pekaču na druhu stranu a puščil še do roboti na grulľkoch. Priľal som kuščik mľečka, dva tri male falatki masla, posolil, lapil do ruki pučitko a grulki v harencu poradñe vimagľal. A potim už ľem stačilo v slanej vodze uvaric mraženú želeňinu-

ku, preplahnuc cez šitko, ribku vicahnuc z pekača a zavolac Gitku ku stolu. Ešči, že toto jedlo je na pripravu bizovñe jednoduhe, aspoň som mal času porozmišľac, jak to zrobie, žebi som Gitku dostal do kuhni, aľe Golem zostal, jak še hvári „na striedačke“. A tu je moj genijalni napad. Zavolaľ som s mobilom sušedze, naj si pridze po pakľik, co tu ěhala pošťarka, položil ruku na kľamku a čekal. Jak zabrinkala, ratľik še virucil do hodbi, odhiľil som dzvere do hiži a zavolaľ na moju dluhonohu krasavicu: „Teraz!“ No a kim pes a sušeda pohopili, dze je pes zakopani, vľecela Gitka do kuhni, sušeda nazad do svojeho bitu a Goľem zostal vidžubani v hiži.

Gitka še ěigdaj ěstrime dluho. Bo v dome na űu čeka hlop, na lancušku ratľik a ešči aj muši scihnuc poobedňajši aftobus do Slafkova. Šak ľem raz ěnescihla a zostala aj na noc. A odvtedi, ěe žebi jej ěbulo, aľe jej ěnet. Asi to je tak, že zakľa co ona ma na lancušku ratľika ta ju ma už teraz na lancušku jej manžel. Poznamka: Šak aj zato je na fotke gorbuša s hranolkami a ěe s pučenimi grulľami.

Michal Buza st.

Bo jak hvári klasik:
EŠČI DOBRE, ŽE GITKIN HLOP
A ĽEM TRIME SVOJU ŽENU
ŠAK KEBI TO NASPAK BULO
A F SLAFOVE NA ZAHRADZE

ŇEMA DOMA PUŠKU
ŠUMŇE NA LANCUŠKU
UŽ BI SOM TU ŇEBUL
BI STRAŽIL GITKU PITBUL

Ďakujem Košickému samosprávnemu kraju za finančnú podporu pri realizácii mojej knihy „JAK VIPIJEŠ, TA ŠMAKUJE“.

Mišo BUZA

krížovka

PLATESA BRADAVIČNATÁ – *Pleuronectes Plesus*:

Častý pokrm raných kresťanov. V Rímskych katakombách bolo objavených niekoľko zobrazení rýb **TAJNÍČKA 1**. V starých análoch (napr. J.Handsch (1529 – 1578) **TRAKTÁT O RYBÁCH**) často je spomínaná ako „Ryba Matky Božej“.

Žije v pobrežných vodách Stredozemného mora. Vývi sa ako normálna ryba, časom začne **TAJNÍČKA 2**. Vrchná strana stmavne, spodná zosvetlie. **TAJNÍČKA 3 a 5**, **TAJNÍČKA 4**. 70 % jedincov **TAJNÍČKA 3 a 5**, **TAJNÍČKA 6** na pravú **TAJNÍČKA 7**. Na rybom trhu je dodnes veľmi cenená.

Autor krížovky: Albín Medúz

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
A																				
B																				
C																				
D																				
E																				
F																				
G																				
H																				
I																				
J																				
K																				

Vodorovne: **A:** nakrúť – práve, naschvál, nárečovo – fáza mesiaca – opak dobra – končatina – poriadne zbi, folklórne. **B:** strýko – miaga, zriedkavo – priestranné – nemehlá, prenesene – azda, po česky. **C:** vpil – **TAJNÍČKA 2** – šedo. **D:** Európsky Výbor, skr. - seknutie – zaspí, básnický – keď – číra tekutina – prvá žena – rieka v Rusku. **E:** kocúr po rusky – napínalo – křč – malá Oľga – pre po česky – temnota. **F:** ojazdená po česky – pádová otázka – **TAJNÍČKA 7** – predložka – bedákal bolesťou. **G:** alternatívna energia, skr. - vzácnosť – aziatskí dobyvatelia – združenie podnikov – symetrála. **H:** spešná – značka nákladných aut – 6 v Ríme – ročné obdobie – obráti. **I:** mal úsmev – osobitne – mláďa mačky – často pral. **J:** náčelník u Apačov – **TAJNÍČKA 3 a 5** – poláme dovnuť. **K:** pohrebná oslava v starom Ríme – staroveká monarchia (Sýria) - chytalo – vyvaľoval oči.

Zvisle: **1:** nuž, básnický – pokrievka – Nílske údolie, zaplavené priehradou. **2:** **TAJNÍČKA 4**. **3:** prípitok – on po nemecky – kal, zriedkavo. **4:** rieka pri meste Omsk – vyleptaná plocha. **5:** kľb, technicky – ženské meno – slovo úcty v arabských krajinách. **6:** eskimácky dom zo snehu – orgány zraku – Alpy po anglicky. **7:** vosková doska v úli – diery. **8:** nedones dovnútra – železný muž, železník, po nemecky. **9:** rieka v Rusku – štvorec v starom Grécku – obec. **10:** vyhrávajúci – trhá űa, básnický. **11:** malé zrno – živočišne, po latinsky. **12:** ženské meno – robil vlny – citoslovce pochopenia. **13:** zboku – pochutina. **14:** výsledok snahy hospodára – neprezradia. **15:** prikrývka – napaľuj – značka nemeckých aut. **16:** pozývam, po česky – predpona s významom sexuálny – Ivan. **17:** vlastní – **TAJNÍČKA 6**. **18:** hun – kontrolný lístok, skr. - pracujúci s pluhom. **19:** **TAJNÍČKA 1**. **20:** teba – ochrana tovaru – silnel po česky.

Pomôcky: AISER, AKA, ANIMAL, ASUAN, ATUNK, ENTHA, NATA, OB, OŠA, TOSAT.

**1. ročník
SILVESTROVSKÉHO
VÝSTUPU NA HLINISKO**

**31. december o 10,00 hod.
Ráztoky- Klopačka**

ČREPINKY ZO SPIŠSKONOVESKÝCH ARÉN

Futbal

Doslova snovú jeseň majú za sebou futbalisti FK NOVES Spišská Nová Ves. Po 17. kole zimujú Spišiáci na skvelom 6. mieste, čo by pred sezónou neočakával ani ten najväčší futbalový optimista. V novembri odohrali Novovešťania tri zápasy. Najprv doma tesne stratili výhru, s favorizovanou Lokomotívou Košice remizovali 1 - 1. Následne zdolali Bardejov 2 - 1 a jeseň ukončili domácim patovým zápasom s Liptovským Mikulášom 2 - 2. „Dvakrát sme viedli a je škoda, že sme nedokázali zápas udržať, chceli sme sa s našimi divákmi rozlúčiť výhrou, ale nevyšlo nám to. Napriek tomu sme posledných deväť zápasov nenašli premožiteľa v ťažkej druhej celoslovenskej lige. Myslím si, že to od nás nikto neočakával. Získali sme dvadsaťdeväť bodov, čo je po jeseni skvelý výsledok. Urobíme všetko preto, aby sme sa aj v jarnej časti prezentovali takýmto prejavom a i výsledkami,“ skonštatoval po poslednom zápase jesennej časti tréner domáceho FK Branislav Ondáš.

Volejbal

„Hojdačkový“ november majú za sebou volejbalistky BK 97 STOVA Spišská Nová Ves. V jeho úvode podľahli UKF Nitre 0 - 3 a úspešné neboli ani na domácej palubovke, s EPERIOU Prešov prehrali rovnakým výsledkom. Náladu si dievčatá vylepšili v 10. kole, doma na ich štíte ostala COP Nitra (3 - 0). Nasledovala prehra v Trnave 1 - 3, no november Spišiačky zakončili

víťazne, doma zdolali VTC Pezinok 3 - 2. Novovešťankám patrí v desaťčlennom extraligovom peletóne 7. priečka. Naplno „beží“ aj pyramída juniorských súťaží, kde majú svoje bohaté zastúpenie mládežnícke kluby VK SNV. V 7. kole juniorskej extraligy privítali Spišiačky súpera z Poltáru a naše baby sa príliš s hostkami nemaznali. Po dvoch hladkých výhrach 3 - 0 vyslovila trénerka VK SNV Lenka Miháliková slová spokojnosti. „So súperom, ktorý je za nami len pár bodov nižšie v tabuľke, sme nemali vážnejšie problémy. Odtlačili sme ich servisom a držali hru vo svojich rukách. Plný počet bodov bez straty setu veľmi teší, no predvedená hra už menej. Koncovky setov zvládame ťažšie, verím, že sa nám to podarí eliminovať ešte predtým, než narazíme na súpera, s ktorým sa nám to môže vypomstiť,“ skonštatovala. Úspešné boli aj staršie žiačky A, tie doma zdolali Prešov dvakrát 3 - 0, B- tím starších žiačok odohral náročné zápasy proti Košiciam (2 - 3, 3 - 2).

Hokej

Rýchlym tempom pokračuje druhá najvyššia hokejová súťaž. Hneď v úvode novembra dokázali Spišiáci vyhrať v Trnave 5 - 4 sn a úspešní boli aj doma, keď porazili Prešov 3 - 2 pp. Nasledovala tesná prehra v Michalovciach 5 - 7, ktorú však naši hokejisti odčinili domácou výhrou nad Považskou Bystricou 3 - 2. V 19. kole nám ruže nekvitli v Nových Zámkoch (3 - 6) a úspešní sme neboli ani v kole

dvadsiatom, doma sme podľahli HC OSMOS Bratislava 3 - 4 pp. Prehru v Topoľčanoch 3 - 4 sme dokázali vykompenzovať domácim triumfom so Skalicom (6 - 3) a nabitý november ukončili Spišiáci výhrou na Trnavou 3 - 1 . Po 25. kole patrí hokejistom HK SNV siedma priečka so ziskom 30 bodov. Zaujímavý predposledný mesiac roka majú za sebou aj spišskonovoveské Osy. V jeho úvode dokázali Spišiačky zvíťaziť vo Zvolene 3 - 1. Nasledovala domáca vydrťá výhra s Košicami 5 - 4 pp, ako i následná výrazná prehra s Prešovom 0 - 9 a Osy ukončili november prehrou s ŠKP Bratislava 1 - 8.

Florbal

Jednu výhru dokázal v novembri vybojovať nováčik florbalovej extraligy FbC Young Arrows Spišská Nová Ves. Mladé šípy zostrelili v 14. kole FBC Mikuláš Prešov 12 - 6. V ostatných novembrových zápasoch však Spišiáci ťahalí za kratší koniec. ATU Košice podľahli na ich palubovke 2 - 15, neuspeli ani doma proti Nižnej (6 - 12), či Trenčínu (7 - 17) a úspešní neboli ani na palubovke ŠK Lida Prírodovedec, kde prehrali tesne 7 - 8. „Mladým šípom“ patrí po 14. kole deviata priečka v nabitom dvanásťčlennom peletóne. Erikovi Rádymu patrí v kanadskom bodovaní za 39 bodov (16+13) 13. priečka, Mišo Hanzely je so ziskom 27 bodov (18+9) šestnásty. Avizovaný ústup z pozícií prebieha aj u úradujúceho ženského majstra. Hráčky FbK

Kométa sa však nevzdávajú ľahko a novembrové tesné výsledky to len dokazujú. „Kométy“ v 7. kole prehrali v Nitre až po samostatných nájazdoch 4 - 5, no v Bratislave s miestnym Hurikánom dokázali vydolovať výhru 4 - 3. V deviatom kole bola nad ich sily Nemšová (5 -10) a doma Spišiačky nestačili ani na Pruské (1 - 3). V tabuľke sú po 9. kole na ôsmom mieste. Kométy „ťahá“ svojimi výkonmi hlavne Klára Grossová, v kanadskom bodovaní slovenskej extraligy jej patrí s 27 bodmi (22+5) skvelá tretia priečka. Sára Adamcová je za 18 bodov (12+6) zatiaľ siedma.

Basketbal

Basketbalisti BK 04 AC LB Spišská Nová Ves sa ocitli v nezávideniahodnej situácii. Tím, ktorý sa pred sezónou netajil play - off ambíciami, uzatvára po 13. kole extraligový pelotón. Na ôsmu Karlovku Spišiáci strácajú len dva body, no koniec základnej časti je ešte, pre Novovešťanov našťastie, v nedohľadne. Príčin, prečo drží Spišská Nová Ves koncové svetlá v tabuľke, je viacero, najvypuklejšou sa však javí zdravotný stav hráčov. Juriček stále bojuje s mononukleóznym vírusom, Marshall má zlomený členok, L´Africaina trápia nevysvetliteľné bolesti hlavy, Bulatovič má problémy s kolenom a chorý bol už aj Adam Antoni. A pritom práve na týchto menách chceli Spišiáci vystavať svoju hru. Reprezentačná prestávka koncom novembra tak Spišiakom prišla náramne vhod. Antoni je už späť v tréningovom procese a je veľká nádej, že Bulatovičovo kolenom sa do dvoch - troch týždňov umúdi-

ri. Ak všetko pôjde podľa plánov, koncom decembra sa k tímu opäť pripojí Marshall, jeho rehabilitácia v Kanade prebieha podľa predpokladov. L´Africain by mal 29.11. na Karlovke hrať, záleží na jeho pocitoch, zranenia hlavy sú príliš chúlостivé a nepredvídateľné. Návrat Jurička je zatiaľ v nedohľadne, manažment dúfa, že v januári bude na palubovke. Pri Hornáde však rozhodne neháďžu flintu do žita. “ Určite máme stále hlavy hore, sme športovci, musíme bojovať. Nechcem, aby to znelo ako výhovorka, ale zranenia až príliš zasiahli do nášho tímu. V poslednom kole pred reprezentačnou prestávkou sme proti Košiciam hrali bez piatich hráčov základnej rotácie, to by položilo každý tím. Musíme sa však pozerať dopredu a neprestávať veriť a jednoducho zabojovať. Repre prestávka nám určite pomohla, ja som si chvíľu od basketu oddýchol, ale už sa neviem dočkať ďalších zápasov. Takže určite sa nevzdávame a ideme bojovať o to play – off, aj keby neviem, čo sa malo stať,“ burcuje kapitán Spišiakov Lukáš Krajňák.

Karate

O unikátnom úspechu Zoji Zimnikovalovej sa zmieňujeme na inom mieste tohto čísla, no KK IGLOW Spišská Nová Ves dosahuje aj ďalšie úspechy. 20.11.2017 sa „Iglowčania“ zúčastnili žiackej ligy VÚKABU a TAUK a z metropoly východu si odniesli dovedna úctyhodných 23 medailí. Až jedenásť z nich malo ten najvyšší lesk, striebro i bronz získali zhodne po šesťkrát.

Oliver Buza

Svetový bronz z Kanárskych ostrovov zakotvil na Spiši

Španielske Tenerife hostilo svetový karatistický juniorský výkvet. V novembri sa tam uskutočnili Majstrovstvá sveta kadetov, juniorov a borcov do 21 rokov. Malebný ostrov v Atlantiku privítal 1634 súťažiacich zo 107 krajín. V slovenskom reprezentačnom výbere figurovali aj traja zástupcovia KK Iglow Spišská Nová Ves a jedna z nich, Zoja Zimnikovalová, vybojovala jedinú slovenskú medailu

Od sopečných pláží až po bronz. Cesta za ním bola vykúpená aj bolesťou

Tá mala bronzový lesk a sympatická blondínka ju vybojovala v kategórii kadetiek do 54 kg. Zojina cesta k nej bola plná úskalí a nebezpečných súperiek. V prvom kole mala voľno, no od druhého sa začal ten pravý karatistický boj. „Dá sa povedať, že hneď prvý zápas v druhom kole proti Turkyni Gozutokovej bol tým najťažším. Chvíľu mi totiž trvalo, kým som sa dostala do tempa, no napokon som ju dokázala poraziť,“ začína opisovať svoju bronzovú cestu Zoja. Tej sa do cesty v treťom kole postavila Bosniacka Subašičová a hoci začiatok našej reprezentantke príliš nevyšiel, úspešným kopom na hlavu zvrátila stav a prebojovala sa už do štvrtého kola. V nej ju čakala Rakúšanka Devigiliová. „Vedela som, že ak vyhrám, budem bojovať priamo o jednu z medailí. Pocitovo to bol určite najhorší zápas. Súperka mi v úvode uštedrila zopár bolestivých kopov na brucho, no potom sa mi ju podarilo vytlačiť z vymedzeného územia, vďaka čomu som dokázala triumfovať.“ Zoji sa tak otvorila

cesta k medaile, no v semifinále ju čakala neskoršia majsterka sveta Srbka Perovićová, s ktorou mala zverenkyňa Jara Javorského negatívnu bilanciu. „Určite tam bol aj rešpekt z toho, že posledný spoločný zápas kvalifikačného turnaja na MS v chorvátskej Rijeke som prehrala a úprimne priznávam, že som to mala v hlave. Celý zápas som bola ustráchaná a napokon to skončilo mojou prehrou.“ Zimnikovalová tak čakal súboj o bronz, ktorý bol o to ťažší, že na opačnej strane stála domáca reprezentantka Pereirová. Zoja však náročnú úlohu zvládla, po boji zvíťazila 3 - 0 a zavesila si na krk historickú bronzovú medailu. „Samotný zápas bol veľmi napínavý a bojovalo sa v skvelej atmosfére. Domácu hnal početný dav fanúšikov, no aj naša slovenská výprava urobila poriadnu „atmosku“, v ktorej bolo radosť zápasieť. O to väčšie bolo moje nadšenie, keď som dokázala vyhrať. Tie pocity keď mi vešali na krk bronzovú medailu sú neopísateľné, bola som veľmi hrdá a šťastná, že sa mi to podarilo,“ skonštatovala čerstvá bronzová medailistka z MS. Jej kariéra začala v ôsmich rokoch. „Mne od malička učarovalo

bojové umenie. S rodičmi sme zistili, že v Spišskej Novej Vsi funguje úspešný karatistický klub, tak sme sa tam išli pozrieť a chytilo ma to. Klub pracuje na vysokej profesionálnej úrovni, sú tu kvalitní tréneri. Presne im, rodičom, ako aj spolubojovníkom z KK

Iglow by som moju medailu chcela venovať.“ Hovorí sa, že s jedlom rastie aj chuť a naša mladá nádejná reprezentantka s týmto tvrdením súhlasí. „Každý športovec by mal mať tie najvyššie ciele. Bude náročné obhajovať post slovenskej jednotky, dievčatá sa budú chcieť proti mne vytiahnuť. Čakajú ma ME v ruskom Soči, kde by som chcela urobiť tiež dobrý výsledok. A postupne sa posúvať ďalej a napredovať.“ Zoja počas ciest pomaly spoznáva svet a nezabudnuteľné zážitky si odniesla aj z Kanárskych ostrovov. „Učarovali mi hlavne čierne sopečné pláže, také niečo som videla prvýkrát v živote. More bolo super, takisto hotel, v ktorom sme boli ubytovaní. Voľný čas som teda využila naplno, no najpodstatnejšou bola koncentrácia na preteky. Som veľmi rada, že som to zvládla a že som napokon vybojovala bronz,“ uzavrela rozhovor o tenerifskej medaile nádejná 15 - ročná Spiššička.

Až traja Spišiáci pod vedením úspešného trénera okúsilo atmosféru MS

Tú mal „pod palcom“ úspešný kara-

tista, momentálny šéftrener KK Iglow Spišská Nová Ves Jaroslav Javorský. Ten bol priamo pri zrode tenerifského úspechu. „Najskôr chcem zdôrazniť, že v slovenskej reprezentácii boli až traja zástupcovia nášho klubu, v užšej nominácii dokonca deväti. Okrem Zoji, bojoval v Tenerife aj Dominik Imrich a Sára Krivdová. Dominik už pozná pocit medailistu z MS, ten bol v minulosti dopriaty aj Andrejovi Harničárovi, dá sa teda povedať, že náš klub je v rámci Slovenska veľmi úspešný. Ale späť k Zoji. V prvom rade mala kusisko šťastia, ale aj to neodmysliteľne patrí k športu. Trochu ma hnevá jej semifinálová prehra, ona to vzdala už v hlave a to sa ťažko prekonáva. Celkovo som však s jej vystúpením spokojný. Určite je veľkým talentom, ona má takú chlapčenskú povahu, čo považujem za jej najväčšiu devízu. Mám však také skúsenosti, že najväčšie talenty „odchádzajú“ najskôr; verím, že to nebude jej prípad. Musí na sebe veľa pracovať, len tak bude ona, no aj všetci ostatní v našom klube napredovať,“ zhodnotil vystúpenie svojej zverenkyne úspešný spišskonovoveský tréner.

Oliver Buza

ŠŤASTNÉ A VESELÉ LEGIONÁRI

O niekoľko dní sa vo väčšine domácností zhodí svojej úlohy neopakovateľná vianočná atmosféra. Vôňa vianočného pečiva zmiešaná s tónmi chronicky známych kolied nenechá chladným nikoho z nás. Do našich srdc a duší akosi zvláštne tajomne prenikne pokoj, úcta a láska. No sú medzi nami aj takí, ktorí budú o tieto výnimočné pocity ukrátení. Legionári pôsobiaci v spišskonovoveských kluboch budú tráviť vianočné sviatky po svojom, no my sme sa rozhodli zmapovať vianočné zvyky v ich krajinách a malou troškou prispieť k tomu, aby aj oni mali šťastné a veselé

Za basketbalistami do Kanady, ale i malebného Švajčiarska

Túto populárnu tému „otvárame“ vo vianočnom čísle už štvrtý rok v rade a sme prekvapení ako sa tradície v jednotlivých krajinách či rodinách líšia. S povestným Santa Clausom navštívime ďalekú Kanadu, pozrieme sa do Švajčiarska, Bieloruska, Albánska či na Ukrajinu. Začína u basketbalistov, ktorí nám pravidelne do tejto rubriky „dodávajú“ najviac materiálu. Kanadské Vianoce u Matta Marshalla sme si predstavili v minulom roku, dnes sa pozrieme do sviatočných kuchýň Mike L'Africaina a Ryana Bennetta. Vianoce v Severnej Amerike neprehradiate. Vianočné stromčeky, adventné vence, veľa svetiel a vianočných dekorácií, to všetko neodmysliteľne patrí k Vianociam v Kanade. Dobrým zvykom je týždeň pred Vianocami napísať Santa Clausovi a prezradiť mu svoje tajné prania. Tak ako vidíme v amerických vianočných filmoch, obchody sú plné bradatých červeno – bielych „ujov“, ktorí pozorne počúvajú každé detské želanie. Darčeky sa nerozbaľujú na Štedrý večer, ale až 25. decembra ráno. Na tradičnom kanadskom štedrovečernom stole nechýba pečená morka, zemiaková kaša, čučoriedková omáčka. Ako dezert sa obvykle podáva slivkový puding, tekvicový koláč alebo ovocné koláčky. Najznámejším nápojom je

Ryan Bennet

vaječný punč. „Spôsob, akým v Kanade oslavujeme Vianoce, začína a končí s rodinou a priateľmi. Je to čas dávania a prijímania lásky priateľom a rodine. Samozrejme, že tiež máme Santa Clausa a darčeky a všetky tie zábavné vecičky ako väčšina sveta. Ja som však veľmi šťastný so svojou rodinou. Moji rodičia mali vždy „politiku otvorených dverí“, takže moja vianočná tradícia je, že k nám prídu kamaráti a spoluhráči, spoločne sa navečeriame, napijeme, hráme hry a trávim spolu príjemné chvíle. Pre mňa a moju rodinu sú Vianoce o priateľoch, rodine a spoločne strávených chvíľach. Keď som bol mladší, vždy sme von hrávali basketbal a niekedy, keď bol dobrý sneh, hrávali sme „tackle“ basketbal. Je to ako americký futbal, ale na basketbalový štýl,“ opisuje rodinné zvyky rozohrávač BK Mike L'Africain. A téma lásky a rodinnej pohody dominuje aj u krídelníka Spiššakov Ryana Bennetta. „Každé Vianoce trávim so svojou rodinou v kanadskom Toronte. Štedrý večer trávim u nás doma, rodina k nám príde na večeru a potom ideme na polnočnú omšu do kostola. Na Prvý sviatok vianočný chodievame podvečer navštíviť mojich bratrancov a sesternice a ostávame tam do neskorého večera. Spoločne sa navečeriame a potom si vymieňame darčeky. Typickým znakom našich Vianoc je pečenie medov-

nikových domčekov so svojou rodinou. Zdobíme ich snehom a rôznymi cukríkmi a keď sa Vianoce skončia, zjeme ich. Taktiež radi chodievame spolu von, zrežeme si vianočný stromček a následne ho ozdobíme. Kanadania zvyčajne na Prvý sviatok vianočný jedia moriak ako hlavné jedlo. Oblúbené sú aj večierky s priateľmi a rodinou, na ktorých každý nosí pletené vianočné svetlo,“ ozrejmjuje Bennett. U basketbalistov ostávame aj keď sa presúvame tisíce kilometrov na východ a prichádzame na „starý“ kontinent. Švajčiarsko je rodom jedného z najlepších doskakujúcich hráčov Eurovia SBL – ky Michaela – Ofika Nzegeho. Aj najbohatšia krajina Európy má zaujímavé vianočné zvyky. V nemecky hovoriacej oblasti Švajčiarska sa zachováva tradícia varenej šunky so zemiakovou kašou a fazuľkami. Často sa podáva i pečená hus, kačica či morka s ovocnou a gaštanovou plnkou. Na juhozápade krajiny prevláda francúzska a na juhovýchode zase talianska kuchyňa. Na sviatočnom stole ale určite musí byť bohatý výber syrov a fondue. „V našej rodine určite nesmie chýbať pečené kuracie mäso, zemiaková kaša a foie gras, čo je francúzska delikatesa z pečene vykrmeanej husi alebo kačice. Ak sa dá, samozrejme trávim Vianoce so svojou rodinou, u nás sú v typickom európskom štýle. Zdobíme spolu vianočný stromček, pochutnávame si na dobrom jedle, dávame si darčeky a hlavne vychutnávame si chvíle, keď je ich tak málo,“ opisuje „svoje“ Vianoce Nzege.

Volejbalové Vianoce v exotickom Albánsku a upravenom Bielorusku

V Európe ostávame, presunujeme sa však k oveľa atraktívnejším volejbalistkám. Tie majú vo svojich radoch dve legionárky. Sava Thaka pochádza z Albánska a aj tam majú Vianoce svoju

„domovskú“, nenapodobiteľnú atmosféru. Albánci sú veľmi silne rodinne založení. Na Štedrý deň sa po celodennom zdržaní mäsitých a mliečnych pokrmov schádzajú pri spoločnej večeri. Na stole je pripravená pečená ryba, fazuľa, chlieb, ces-

Sava Thaka

nak a cibuľa. 25. decembra je stôl štedrejší. Nájde sa na ňom bravčové pečené (prasiatko sa pre túto príležitosť zabije len jeden až dva dni predtým), hranolčeky, zeleninový šalát, syr, byrek (pečivo z listkového cesta, najčastejšie plnené syrom, opraženou cibuľou alebo praženicou). Chlieb je na stole vždy. Nechýba ani niečo sladké. Ich národným sviatočným koláčom je baklava. Je to veľmi sladký koláč z niekoľkých vrstiev ľahného cesta, prekladaný zmesou nasekaných orechov a škoric, ktorá je zaliata karamelom. Pijú víno, pivo a doprajú si aj veľa farebnej malinovsky. Tiež nechýba tvrdý alkohol, je to ich domácky pálený raki. „Nič špeciálne sa u nás na Vianoce nedeje. Tým naj je to, že sme rodina pohromade. Stromček, darčeky, dobré jedlo, ale hlavne ten pocit domova sú tým najkrajším na Vianociach. Pre mňa je to určite najúchvatnejšie obdobie roku,“ skonštatovala urastená blokárka BK 95 STOVA Spišská Nová Ves. Druhým pôvabným zahraničným zjavom na súpiske volejbalistiek je Bieloruska Darya Avramchik. Tá slávi Vianoce v pravoslávnom

štýle, kde podľa juliánskeho kalendára, ktorý je nosným pre východnú kultúru, oslavujú Štedrý večer 6. januára. Mnohými neprávom zaznávané Bielorusko je krásnou a hlavne veľmi čistou krajinou. Najmä návšteva Bielovežského pralesa je vraj neopakovateľným zážitkom. „Počas celého roka sú naše obce a mestá nesmierne čisté a keď sa oblečú do vianočného šatu, vyzerajú úžasne. Farbám dominuje červená a zlatá, vianočné vence na dverách domov a figúrky anjelov v oknách obchodov sú samozrejmosťou. V mojej krajine majú Vianoce silný cirkevný podtext, s apelom na rodinu. Samozrejme nechýbajú bohato naložené stoly, no podstatná je vždy tá špecifická nálada, ktorá je doslova neopakovateľná,“ opisuje atmosféru bieloruských sviatkov Darya. V Bielorusku nenosí darčeky Santa, ale Dedo Mráz, brat Svätého Mikuláša. Na rozdiel od Sv. Mikuláša, ktorý má za vzor

Darya Avramchik

skutočnú osobu, je Dedo Mráz zosobením východoslovan-ského ducha chladu, ktorému sa v Bielorusku hovorí Studzjanec.

Jediný futbalový legionár pochádza z Ukrajiny, Vianoce sú aj tam neopakovateľné

Na východ od našej hranice aj v pravoslávnom svete ostaneme a náš vianočný trip ukončíme na Ukrajine. Tá je rodom Romana Botvynnyka, ktorý derie

Roman Botvynnyk

kopačky v FK NOVES Spišská Nová Ves. Vianoce u našich východných susedov opísal s neľahšovanou radosťou. „Od svojho detstva si spomínam na radostný a sladký duch vianočných sviatkov. Na Ukrajine sú Vianoce najväčším kresťanským sviatkom roka. U nás sa slávi 7. januára a všetci sa tešia na večerný stôl plný dobrôt. Mama pripravuje 12 jedál, každé z nich sa musí ochutnať, aby sme mali šťastný a dobrý nasledujúci rok. Najdôležitejším jedlom je Kutya, špeciálna obilná kaša. Je to zmes pšenice, ovsu, jačmeňa, medu, cukru, hrozienok, džemu a sušeného ovocia. Na rohu stola nechýba zrno, ktoré je symbolom večného života a prosperity. Ďalších jedenásť jedál nesmie podľa tradície obsahovať mäso, mlieko, vajcia a tuk. Každé z nich má svoj špecifický význam, sú to rôzne pirohy, šaláty, ryby, hubová polievka, chlieb, nakladané uhorky, paradajky či koláče. Večera začína sviečkami, čítaním modlitieb a spievaním dávnych kolied. Je to pre nás výnimočný deň,“ opisuje nezameniteľnú „arómu“ Vianoc Botvynnyk.

Nie všetkým sa tento rok splnia ich predstavy a zvyky. Športový chlebič ich zavial na Spiš a niektorí strávia Vianoce v našom meste. Všetkým však Spišský patriot praje pokojné a zmysluplné prežitie Vianoc a načerpanie nových síl. Ich služby budú Spišiaci na športoviskách totiž aj v roku 2108 potrebovať.

Oliver Buza

Mike L'Africain